

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ІСТОРИЧНИХ
МІСТАХ УКРАЇНИ»**

(на матеріалах Департаменту маркетингу та туризму Вінницької
міської ради)

Здобувача вищої освіти
4 курсу, групи Т-42д,
спеціальності 242 «Туризм»
освітньої програми
«Туризм»

Літвін
Ліни
Василівни

Науковий керівник
доктор історичних наук,
професор

Чорна
Наталія
Миколаївна

Гарант освітньо-професійної
програми
кандидат економічних наук,
доцент

Онищук
Наталя
Вікторівна

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ІСТОРИЧНИХ МІСТАХ.....	5
1.1 Поняття історичних міст та категорії їх цінності	5
1.2 Історико-культурний туризм: зміст та характерні риси	9
1.3 Роль історико-культурної спадщини у розвитку туризму в історичних містах.....	13
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У М. ВІННИЦЯ ЯК ІСТОРИЧНОМУ МІСТІ.....	18
2.1 Характеристика історико-культурного потенціалу міста як джерела розвитку його туристичної привабливості	18
2.2 Аналіз розвитку історико-культурного туризму у місті	22
2.3 Роль Департаменту маркетингу міста та туризму Вінницької міської ради у розвитку туризму в м. Вінниця як історичному місті.....	24
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ІСТОРИЧНИХ МІСТАХ УКРАЇНИ	31
3.1 Основні напрямки активізації туристичних потоків до історичних міст України	31
3.2 Заходи щодо активізації туризму у м. Вінниця як історичному місті	34
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47
ДОДАТКИ	51

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Горбик В. О., Кот С. І. До питання про висвітлення історичних міст і сіл у «Зводі пам'яток історії та культури». *Дослідження історії малих та середніх міст України в контексті дальшого розвитку історичного краєзнавства*. Чернігів, 1990. С. 53–62.
2. Міжнародна хартія з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць (Венеціанська хартія 1964 р.). URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=00V1891695> (дата звернення 19.02.2023)
3. Поливач К.А. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. Київ: Інститут географії НАН України, 2012. 208 с.
4. Савостіна Л.Є. Порядок обліку нерухомих об'єктів культурної спадщини. *Праці НДІ пам'яткоохоронних досліджень: зб. наук. пр.* Київ : Фенікс, 2012. Вип. 7. С. 322-335.
5. Порядок визнання населеного місця історичним : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 липня 2006 р. № 909. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/40902188> (дата звернення 19.02.2023).
6. Лабскір В. М. Туристичні об'єкти України. Харків: ХПІ, 2002. 176 с.
7. Звіт Департаменту маркетингу міста та туризму ВМР за 2022 рік. URL: <file:///C:/Users/HP/Downloads/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%9F%D0%A0%D0%A2%20%D0%B7%D0%B0%202022.pdf> (дата звернення 15.03.2023)
8. Туристичний профіль міста Вінниці. URL: <https://new.vmr.gov.ua/media/%D0%94%D0%B5%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/%D0%94%D0%9C%D0%9C%D1%82%D0%A2/%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F/%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%>

[20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%8C%20%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B0%20%D0%92%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%96.pdf](#) (дата звернення 15.03.2023)

9. Офіційний сайт Департаменту маркетингу міста та туризму ВМР.
URL:<https://www.vmr.gov.ua/departament-marketynhu-mista-taturyzmu#parentHorizontalTab7/undefined2> (дата звернення 15.03.2023)

10. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 р №1805-III. Дата оновлення : 28.04.2021 URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text> (дата звернення 15.03.2023)

11. Реконструкція Будинку офіцерів, підземний паркінг і громадський простір на площі Перемоги.URL: <https://vezha.ua/rekonstruktsiya-budynku-ofitseriv-pidzemnyj-parking-i-gromadskyj-prostir-na-ploshhi-peremogy-u-vinnytsi-tryvaye-gromadske-obgovorennya/>

12. Звіт департаменту маркетингу міста та туризму за 2022 рік.
URL:[file:///C:/Users/HP/Downloads/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%9F%D0%A0%D0%A2%20%D0%B7%D0%B0%202022%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%9F%D0%A0%D0%A2%20%D0%B7%D0%B0%202022%20(2).pdf) (дата звернення 24.03.2023)

13. Звітна презентація Департаменту маркетингу міста та туризму ВМР за 2022 рік.
URL:[file:///C:/Users/HP/Downloads/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B7%D0%B0%202022%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B7%D0%B0%202022%20(1).pdf) (дата звернення 24.03.2023)

14. Аналітика галузі туризму за 2022 рік. URL:
<https://www.vmr.gov.ua/departament-marketynhu-mista-taturyzmu#parentHorizontalTab7%7Cundefined2>(дата звернення 30.03.2023)

15. Роїк Ю. В Пам'ятки замкової і палацової архітектури Вінничини та їх використання в туризмі : дис. ... канд.філос. наук : 14.05.2021 / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2021. 250 с.

16. Звіт департаменту культури за 2022 рік. URL: <https://www.vmr.gov.ua/departament-kultury#parentHorizontalTab3> (дата звернення 30.03.2023)
17. Про місцеві податки та збори, їх роль у наповненні бюджету. URL: <https://www.vmr.gov.ua/u-vinnytsi-startuvav-tsykl-zustrichei-z-predstavnykamy-sfer-turyzmu-i-hostynnosti> (дата звернення 30.03.2023)
18. Про затвердження Списку історичних населених місць України : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.07.2001р. №1805-14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2001-%D0%BF#Text> (дата звернення 12.03.2023)
19. Дичковський, С. Культурний туризм як сфера реалізації дозвіллевих технологій та віртуального досвіду. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019.№3. С. 89–95
20. Краснова Ю.А., Антонова А.В. Поняття та юридичні ознаки туризму в Україні. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2014. №197(3). С. 132–140.
21. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Київ: Альтерпрес, 2002. 436 с.
22. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 272 с.
23. Бондаренко, М. П. Теретичні засади розвитку індустрії туризму. *Економічний часопис XXI*. 2012. №4. С. 19–22
24. Корнієнко В. Використання пам'яток історії в туризмі: досвід та перспективи. *Вісник Національного університету імені Тараса Шевченка*. 2009.Вип. 85–86. С. 16-19.
25. Дутчак О. Вплив туризму на охорону історико-культурних пам'яток: досвід та перспективи. *Науковий огляд*.2013. №1.С. 160-165.
26. Реєстр пам'яток національного значення. Офіційний сайт Міністерства Культури України. URL: <https://mkip.gov.ua/content/derzhavniy-reestr-neruhomih-pamyatok-ukraini.html> (дата звернення 30.03.2023)

27. International Cultural Tourism Charter (Офіційний сайт Міжнародної Ради з охорони пам'яток та історичних місць (ICOMOS)). URL: <https://www.icomosictc.org/> (дата звернення 30.03.2023)

28. Поливач К.А. Культурна спадщина як чинник та ресурсна база розвитку туризму. *Часопис соціально-економічної географії*. Харків: Вид-во Харк. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна, 2007. №2. С. 123–128.

29. Піскун В.М. Проблеми охорони та використання культурної спадщини в Україні (середина 70-х – початок 90-х років ХХ ст.): автореф. дис ... канд. іст. наук: 07.00.01. Київ, 1995. 26 с.

30. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. URL: <http://www.unesco.org> (дата звернення 30.03.2023)

31. Про основи містобудування : Закон України від 16.11.1992 р. №2780-ХІІ. Дата оновлення: 13.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text> (дата звернення 07.04.2023)

32. Божко Л. Нові напрями в туризмі як культурні наслідки глобалізації. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2015. Вип. 4. С. 3–8.

33. Скрипко Т. О. Тенденції суспільного розвитку та їх вплив на вітчизняну туристично-рекреаційну індустрію. *Стратегічні пріоритети розвитку внутрішньої торгівлі України на інноваційних засадах* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 2-3 листопада 2017 р.). Львів : ЛТЕУ, 2017. С. 55–56.

34. Ковешніков В. С., Ліфіренко О. С., Стукальська Н. М. Інноваційні види туризму. *Інвестиції : практика та досвід*. 2016. № 4. С. 38–44.

35. Глебова А. О. Інноваційні технології у туристичній галузі. *Економіка. Управління. Інновації*. 2012. № 2 (8). URL : http://tourlib.net/statti_ukr/glebova2.htm (дата звернення 30.03.2023)

36. Ковешніков В. С., Ліфіренко О. С., Стукальська Н. М. Інноваційні види туризму. *Інвестиції : практика та досвід*. 2016. № 4. С. 38–44.

37. Richards G. Cultural Attractions and European Tourism. Wallingford : CAB International, 2001. 255 p.
38. Willms J. The Future Trends in Tourism - Global Perspectives, the future of TOURISM, a Club of Amsterdam conference. 2007, Amsterdam. URL : https://clubofamsterdam.com/contentarticles/38%20Tourism/Joachim_Willms_Future_of_Tourism_Club_of_Amsterdam.pdf (date of issue 30.03.2023).
39. Krebs L. The Effectiveness of the Internet as a Marketing Tool in Tourism. Ontario: University of Waterloo, 2005.172 p.
40. Жилінська, О. І. Науково-технічна діяльність в епоху інтернет / О. І. Жилінська. *Вісник Київського національного університет ім. Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2007. Вип. 97. С. 7–11.
41. Пахомов Ю. М. Система цінностей як фактор конкурентоспроможності країн у глобальному світі. *Економіка ринкових відносин*. 2008. № (1). С. 38-45.
42. Літвін Л. В. Історичні міста як туристичні центри України в умовах війни. *Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих* : Зб. матеріалів XII Всеукр. студ. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 20 квітня 2023 р.). Вип. 175. Вінниця : ВРР ВТЕІ ДТЕУ, 2023. С. 189-195. URL : http://www.vtei.com.ua/doc/2023/vatra2004/zb20_175.pdf (дата звернення: 22.05.2023)